

A „DOBI, DOBI HÁTÁT”

AKADÁLY NÉLKÜL

modul adaptációja
nagyothalló tanulók
együttneveléséhez

SZÖVEGÉRTÉS- SZÖVEGALKOTÁS

Alap-II.1.9-AdN

A modult készítette:

Sósné Pintye Mária

Az adaptációt készítette:

Dr. Váry Ágnes, Köntösné Lőrincz Eszter

SULI NOVA
Köznevelési, Fejlesztési és Pedagógus-továbbképzési Központ

Magyarország célba ér

A modul célja	Testfogalom, testséma fejlesztése, egyes testrészek mozgásának, helyzetének tudatosítása, finommotorika-fejlesztés
Időkeret	10 perc
Ajánlott korosztály	6–9 évesek
Modulkapcsolódási pontok	<p><i>Tágabb környezetben</i> Énkép, önismeret Írás-olvasás előkészítés</p> <p><i>Szűkebb környezetben</i> Direkt testtudatfejlesztés Finommotorika Mozgásfejlesztés</p> <p><i>Ajánlott megelőző tevékenységek</i> Mozgásfejlesztő modulok</p> <p><i>Ajánlott követő tevékenységek</i> Direkt testtudatfejlesztő modulok Finommotorika modulok</p>
A képességfejlesztés fókuszai	Testtudatfejlesztés, tapintásfejlesztés, finommotorika-fejlesztés

AJÁNLÁS

Mindaz, ami az ajánlásban és a megfigyelési szempontok között szerepel – első látásra – gyakran komplikáltabb, mint maguk a gyakorlatok. Azt a munkamódszert ajánljuk, hogy mielőtt az ajánlást és a megfigyelési szempontokat elolvassná, és esetleg megijedne attól, mi mindenre fontos figyelnie, a gyakorlatokat próbálja ki gyerekek nélkül, otthon (ha van, a javasolt verssel együtt). Amikor már gördülékeny a mozgás és szöveg összhangja, valamint úgy érzi, hogy a gyerekeknek is be tudja mutatni, olvassa el a módszertani ajánlást. Nem kell törekednie arra, hogy annak minden részletét megjegyezze, csak egyszerűen próbálja ki a gyerekekkel. Az első kipróbálások után is csak arra keressen választ a megfigyelési szempontok között és az ajánlásban, amelyen problémával saját osztályában találkozott. Ezt szükség szerint megteheti minden gyakorlás után, így egy idő után a legtöbb javaslat „életre kel”, és világosan fogja látni, mikor mire fontos figyelnie tanítványai között.

A gyakorlatokat célszerű mindennap napi 10-15 percen át végezni 4-6 héten át. Hatásfoka úgy növelhető, hogy 4-6 hét elteltével másik testtudatfejlesztő (lehet indirekt, vagy direkt) illetve térészlelés-gyakorlattal váltjuk fel, és így tovább, a folyamatot lehet pl. négyszer-ötször 4 hétre tervezni.

Ezt a feladatot a többitől eltérően az osztály megnyugtatására is végezhetjük, tehát az óra menetében ott alkalmazzuk, ahol éppen szükség van rá, fegyelmelés helyett. Emellett még ugyanúgy heti ritmusban kell végezni, hiszen hatását csak így érheti el.

A feladatot célszerű 1. és 2. osztályban egyaránt végezni. A tanárnak a fejlesztés mellett diagnosztikus lehetőséget is nyújt ahhoz, hogy mennyire vannak tisztában növendékei saját testük érzékelésével.

Ez a feladat tulajdonképpen a finommotorika-fejlesztésnek is része, azért kapott mégis inkább itt helyet, mert hangsúlyos benne a tapintóérzék használata. S mivel csak kevés mozgást tartalmaz, megelőzi a finommotorika-gyakorlatokat.

TÁMOGATÓ RENDSZER

A feladat hatásmechanizmusának jobb megértéséhez a tanítói kézikönyv mozgásról és finommozgásokról, a testtudatról és térérzékelésről szóló fejezeteinek tanulmányozása nyújt segítséget.

Urbánné Deres Judit (szerk.): Ajánlások nagyothalló gyermekek, tanulók kompetencia alapú fejlesztéséhez. Szövegértés-szövegalkotás. sulNova Kht., Budapest, 2006.

MEGFIGYELÉSI SZEMPONTOK

Ezúttal is csak a tanár számára tájékoztató jellegű. A gyermeknek semmiképpen ne mondjuk meg, hiszen ezt a képességgyengésséget nem lehet pusztán figyelemmel kompenzálni.

Diagnosztikus jegyek:

- Érzékeli-e minden gyermek, hogy melyik ujját böktem meg?
- Erősen leselkedik-e, mikor a háta mögé érek? Általában a leselkedő gyerekek bizonytalanok még a testsémájukat illetően.
- Meg tudja-e mutatni azt az ujját úgy, hogy csak azt az egyet hagyja nyitva, a többit becsukja, vagy csak rámutatni képes a másik kezével?
- Meg tudja-e mondani a kéz hátulról előre vevése nélkül, hogy melyik kéz melyik ujját böktem meg? (Természetesen az osztályban pillanatnyilag használt szavakkal, pl. a másik kéz mutatójúja.)

Saját adaptációs kiegészítem:

A FELDOLGOZÁS MENETE

A GYAKORLAT LEÍRÁSA

Az alábbi részletes leírás célja elsősorban egyféle minta bemutatása. Nem kötelező jellegű előírás. A pedagógus legjobb belátása szerint dönthet a részletek felhasználásáról, módosításáról vagy újabb variációk kidolgozásáról.

OSZTÁLYMUNKA

A gyermekek a helyükön a padban ülnek, kezüket hátrateszik. A tanító körbemegy az osztályban, egy dalt dúdol közben, és minden gyermeknek egy ceruza hegyével az egyik kezén az egyik ujjá begyét megböki. Minden gyermeknél ugyanazt. A gyerekek nem leshetnek. Majd az osztály elé áll, háromig számol, akkor mindenki előhúzza a megfelelő kezét, amelyen minden ujj csukva van, csak a megbökött ujj van nyitva. Gyorsan ellenőrzi, hogy a gyermekek jól mutattak-e fel. Majd újabb kört tesz énekelve, és bökdösve.

Instrukció:

– *Tegyétek hátra a kezeteiket! Most körbejárok, mindenkinek megérintem az egyik ujját, de ne lessetek, csukjátok be a szemeteket!*

Körbejárás közben éneklis a következő dallamot:

„Dobi, dobi hátát, rakoncai pálcát! Mondd meg nékem te kislány, melyik ujjad böktém meg!”

sz sz sz l sz m sz sz sz l sz m sz sz sz sz sz l sz sz l sz f m r d

(A pontos kottát l. Forrai: *Ének az óvodában* c. könyvében.) Majd végigérve a gyermekeken az osztály elé áll.

– *Most számolok, háromra csak azt a kezedet, csak azt az ujjadat mutasd, amelyiket megböktém! Egy-kettő-három!*

Végigfuttatja szemét az osztályon, ha mindent rendben talál, indul a következő körre. Az esetleges reggeli beszélgetőkörben, ahol a gyermekek feltehetően körben ülnek, is meg lehet próbálni ezt a játékot. További nehezítés, ha már mindkét kézen egymás után, vagy egyszerre bök, így a gyermekeknek egyszerre mindkét kezükön más-más ujjukat kell felmutatni.

Mivel ennél a gyakorlatnál a hallás is szerepet játszik, lépésenként érdemes átgondolni, hogyan segítsük a nagyothalló gyermeket.

Az instrukciót itt is konkrét bemutatással kísérjük.

A dal szövege kerüljön fel a táblára.

A számolással párhuzamosan megérintjük a gyermeket, ekkor nyithatja ki a szemét és mutathatja meg az ujját. Miután így a pedagógusnak mindig vissza kell érnie a nagyothalló gyermekhez, egy idő után érdemes „kistanárt” kijelölni, hogy rugalmasabbá tegye a játékot. Ez alkalmat teremt arra is, hogy a gyermekek megtanulják a segítségnyújtás módját, és kialakulhasson sérült társuk iránti felelősségérzetük.

Abban az esetben, ha a tanár az osztályban sétálva magyaráz, énekel, információt nyújt, nagy segítség az adó-vevő készülék. Lásd: Sérülés-specifikus eszközrendszer nagyothalló gyermekek, tanulók együttneveléséhez. www.sulinovadatbank.hu

A) PÁROS MUNKA

Az osztályban a tanító, vagy maguk a gyerekek párokat alakítanak ki. Az egyik gyermek a másik mögé áll, az elöl álló becsukja a szemét. A hátul álló megérinti az elöl álló egyik kezének egyik ujját. A csukott szemű, elöl álló gyermek, anélkül hogy látná, igyekszik megmondani, hogy melyik kezén melyik ujját bökték meg. (Azért kell a bökönek a csukott szemű háta mögött állnia, mert így nem zavarja őt az ellenőrzésben a szemben helyzet.)

B) MESTERFOKOZAT

A gyermekek ugyanúgy, ahogy az eredeti változatban, a padjukban ülnek. Kezüket összekulcsolják hátul (ha a kezünket összekulcsoljuk, sokkal nehezebbé válik a megérintett ujj érzésseli, illetve verbális azonosítása), a szemüket pedig becsukják. A tanító a kulcsolt kézen érinti meg ceruzával minden gyermeknek ugyanazt az ujját (nagyon óvatosan, hogy a többihez ne érjen hozzá). Majd most is az osztály előtt állva háromig számol, s megnézi, hogy a gyerekek jót mutatnak-e. Még nehezebb, ha csak megmondaniuk kell, hogy az összekulcsolt kezeik melyik ujját bökték meg.

Saját adaptációs kiegészítem: